

MOLENS IN HET VEENWEIDEGEBIED

Fietsroute van 55 km | knooppunten

Deze fietstocht gaat door het Veenweide-gebied in het noordwesten van de provincie Utrecht. Je fietst langs zeven molens, de Vecht met zijn lommerrijke buitenhuizen, Kasteel Loenersloot, polders, plassen, petgaten en legakkers. Een heerlijke fietstocht door een oer-Hollands landschap. Het is zeker de moeite waard om onderweg even af te stappen en een molen of het kasteel te bezoeken. Voor de molens geldt dat ze over het algemeen open zijn als de vlag uithangt. Het kasteel is alleen tijdens rondleidingen te bezoeken. Meer informatie vind je op www.utrechtslandschap.nl.

Startpunt:

NS-station Breukelen (gratis parkeren).

De te volgen knooppunten

► 03 – 84 – 02 – 33 – 31 – 29 – 30 – 50
49 – 48 – 44 – 38 – 59 – 16 – 60 – 81
64 – 63 – 06 – 07 – 05 – 03

Fietsverhuur

Age van 't Hoff 2-wielers, Marijkestraat 22, 3621 DC Breukelen, tel 0346 261475, www.agevanthoff.nl of OV-fietsen bij NS-station Breukelen.

Hoe werkt het?

Via genummerde bordjes fiets je van knooppunt naar knooppunt. De route is eenvoudig in te korten tot 43 km.

Ontstaan veenweidegebied

Lange tijd bestond deze omgeving uit veenwildernis. Tussen de 10e en 13e eeuw groef men afwateringssloten, om het gebied geschikt te maken voor akkerbouw. Door het ontwateren klonk het veen in en enkele eeuwen later was het veenland te drassig geworden voor akkerbouw. De boerenschakelden over op veeteelt en de productie van melk, boter en kaas.

Vanaf de 14e eeuw groeiden de steden en werd de vraag naar brandstof groter. Hout was schaars en turf (gedroogd veen) was een goed alternatief. Grote stukken veenland werden afgegraven. De turf werd te drogen gelegd op legakkers. Daartussen bleven langgerekte plassen achter, de petgaten. Door hoogwater en stormen werden de petgaten steeds breder en verdween steeds meer veengrond in het water. Zo ontstonden er meren. Toen de Hollanders vanaf de 15e eeuw de veenplassen met windmolens droog konden malen, werd een deel van het land teruggewonnen. Het was nu geen veenbodem meer, maar kleibodem.

► Hieronder volgt een omschrijving van de op de kaart aangegeven bezienswaardigheden.

A. Kortrijkse Molen

Zo fraai als de meeste molens in het Hollandse landschap staan, zo beroerd staat deze molen; tussen de snelweg, spoorlijn en de bebouwing. De wipwatermolen heeft de polder vanaf 1696 bemalen. Daar kwam een eind aan toen de molen in 1951 door de A2 van de polder werd gescheiden. De molen is in 1991 weer maalvaardig gemaakt. De kleine woning in de ondertoren werd bewoond tot 1925 en is nog in de originele staat.

B. Buitenplaats Over-Holland

In de 17e en 18e eeuw bouwden rijke Amsterdammers buitenverblijven langs de Vecht. Over-Holland is een stukje Holland aan de overkant: op de in Utrecht gelegen oever van de Vecht. Het park heeft deels een romantisch karakter met gazons, vijverpartijen en monumentale boomgroepen en deels een nutskarakter met moestuinen en weilanden.

Utrechts Landschap beheert de prachtige buitenplaats. In het voorjaar bloeien er veel stinsenplanten, zoals winterakoniet, de donkere ooievaarsbek en wilde hyacint.

C. Molen De Hoop

Het is de moeite waard om hier even van de route af te wijken. Korenmolen De Hoop staat op een prachtige plek langs de Vecht. Tot in de 19e eeuw konden kleine schepen vanaf de Vecht de molen invaren. Een brand verwoestte de molen in 1900. Alleen de gemetselde onderkant bleef overeind. De molen leverde tot 1949 meel, daarna werd hij gebruikt als graanpakhuis en raakte hij in verval. Sinds een restauratie in 2007 maalt de molen weer en zijn het bezoekerscentrum en de molenwinkel elke zaterdag open van 11.00 - 17.00 uur.

D. Kasteel Loenersloot

De toren (donjon) van Kasteel Loenersloot dateert uit de 13e eeuw. Oorspronkelijk had het kasteel een sterk militaire functie. In de loop der eeuwen kreeg het kasteel het karakter van een buitenplaats. Vanaf 1770 is het kasteel regelmatig verbouwd.

Het kasteel is onder begeleiding van een gids te bezoeken. Reserveren kan via www.utrechtslandschap.nl.

Aan de noordzijde van het kasteel ligt een park. De huidige parkaanleg dateert uit de late 18e eeuw en is ontworpen door landschaps-architect Gijsbert van Laar. Het kasteelpark is het gehele jaar door gratis te bezoeken, tussen zonsopkomst en -ondergang.

E. Molen 't Hoog en Groenland

De molen ligt fraai aan het riviertje de Angstel en was vroeger alleen per boot bereikbaar. De molen maalde het water uit de polders Hoog en Groenland. Een eerdere molen op deze plek heeft vermoedelijk de orkaan van 1674 niet overleefd. In 1925 kwam de molen buiten gebruik, toen een centrifugaal-pomp met elektromotor het werk overnam. De molen is bewoond en draait regelmatig.

F. Botshol

Moerasgebied Botshol (Natuurmonumenten) bestaat uit twee plassen die door nauwe doorgangen met elkaar zijn verbonden. De vegetatie bestaat uit rietland, bos en struweel. De ruigten, galigaanvegetatie en kranswierbegroeiingen zijn internationaal van belang. De roerdomp en purperreiger voelen zich er thuis, net als de zwarte stern en aalscholver.

G. Vinkeveense Plassen

De Vinkeveense Plassen zijn ontstaan door turfwinning tussen 1900 en 1977. Ze zijn nooit

drooggelegd, omdat de watersport een belangrijke bron van inkomsten was geworden.

H. Hoogteverschil

Rond 1850 was de situatie hier precies andersom: in de polders rechts stond water en links van u lagen weilanden. De polder werd in 1880 drooggelegd en de Vinkeveense Plassen ontstonden na 1900 door het wegsteken van het veen. Let op het hoogteverschil tussen de Vinkeveense Plassen en de polder: de polder ligt op -6 m NAP en het waterpeil in de plassen ligt op -2 m NAP.

I. Veenmolen

Na verschillende restauraties kan deze houten achtkanter grondzeiler weer graan malen. De molen is in 1823 op deze plek terecht gekomen. De onderdelen zijn mogelijk 17e of 18e-eeuws en suggereren dat het gaat om een verplaatste industriemolen uit de Zaanstreek.

Tip! IJssalon 'De IJsbeer', Herenweg 1 in Vinkeveen. Vlak voor de ophaalbrug aan het eind van het dorp. Met eigen terras en vers ambachtelijk schepijs.

J. Westveense Molen

Een voorganger van de molen is waarschijnlijk in 1672 door de Fransen in de as gelegd. Daarna heeft de herbouwde Westveense Molen bijna 300 jaar gemalen.

In 2009 is de molen gerestaureerd. Zoals veel poldermolens had ook de Westveense Molen last van almaar dalend polderpeil. De scheefgezakte molen is rechtgezet en het scheprad is verlaagd. De molen is te bereiken via de westkant (Uitweg).

K. Recreatieterrein Oortjespad

Hier vind je een kinderboerderij, speelweiden, peuterbadje, visplas en een restaurant.

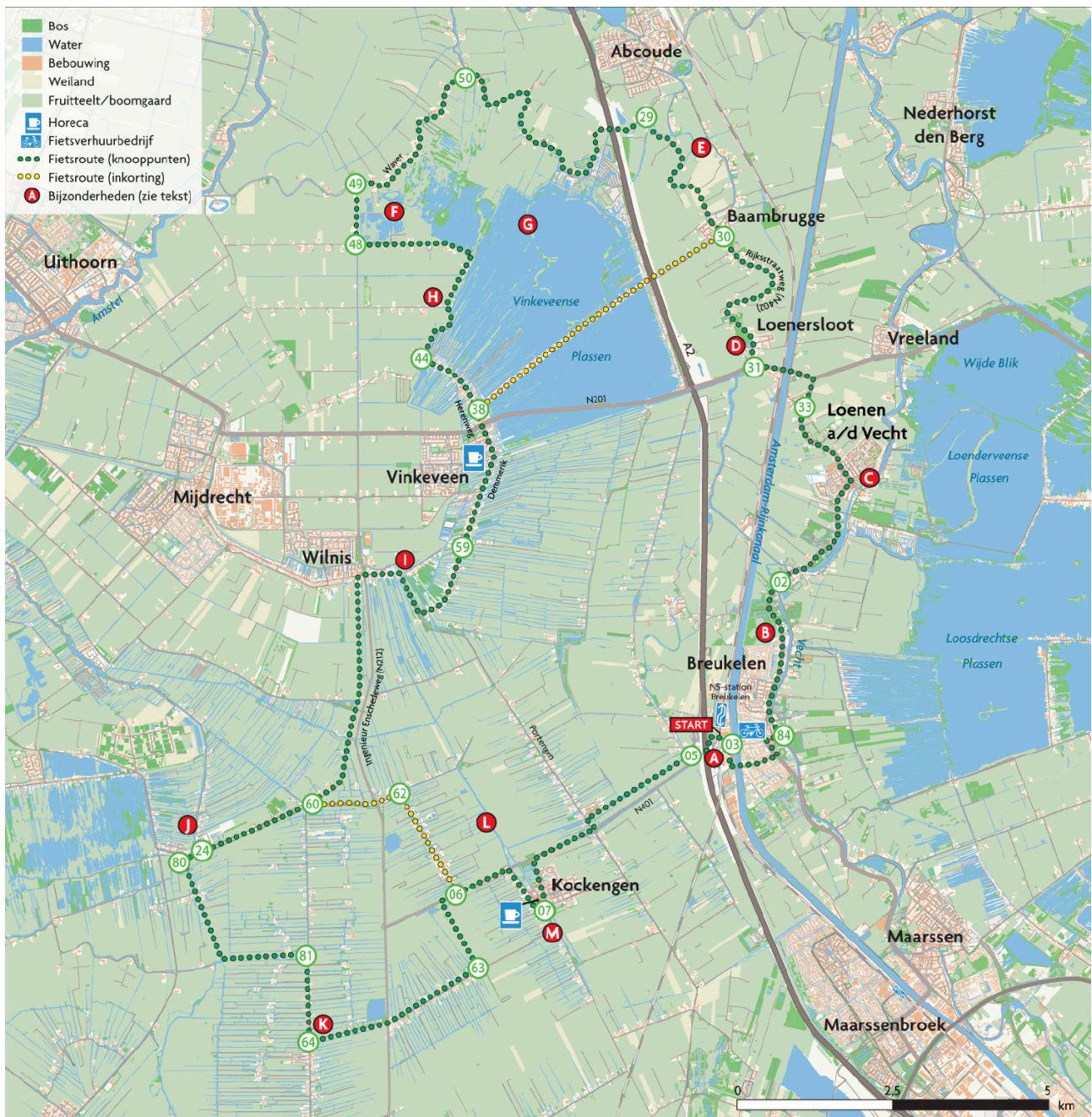
Tip! Lunchcafé Abrona Kunst & Koffie, in een oud kerkje middenin het historische centrum (Nieuwstraat 12). Je kunt hier terecht voor een lunch en kunstexpositie. www.kunstenkoffieabrona.nl

L. Spengense Molen

Middenin het open polderland aan het watertje Bijleveld, staat de Spengense Molen. De wipwatermolen werd in 1841 gebouwd na het afbranden van de vorige. De molen heeft tot 1962 de polder bemalen. In 2010 is hij gerestaureerd waarbij het scheprad is verlaagd en het rietdek vernieuwd. De naam Spengen komt van Spanje en Kockengen van Cockange (Luilekkerland), fantasienamen die werden gegeven aan de veenontginningen.

M. Kockengense Molen

In 1675 werd de Kockengense Molen gebouwd. Deze wipwatermolen heeft tot 1960 dienstgedaan. In 2011 is de molen gerestaureerd en is het scheprad verlaagd, zodat de molen ondanks de peilverlaging in de polder weer kan malen.

Voor toekomstige generaties

We hopen dat je geniet van je deze fietstocht door het prachtige Utrechtse landschap. Vind je het belangrijk dat Utrechtse natuur en erfgoed voor de toekomst behouden blijft? Doe mee en kijk op www.utrechtslandschap.nl.

© Utrechts Landschap
Januari 2021